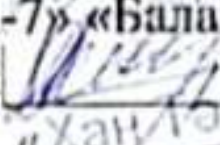

БЕКІТІЛДІ:
№1 педагогикалық кеңесте
ТОО «Хан-Тәңірі-7» «Балапан» балабақшасы
меңгерушісі: Айдарханова Э.С.

**2021-2022 оқу жылына
арналған вариативтік
компоненттің
перспективалық жоспары
Ортаңғы «Ботақан» тобы**

Түсініктеме

«Баланың қабілеттілігі мен дарындылығы – оның саусақтарының ұшында. Бейнелеп айтқанда, шығармашылық ой бұлағын нәрлендіріп тұрған жеңішке жіптер – жылғалыр саусақтарынан басталады. Басқа сөзбен айтқанда, баланың қолында шеберлігі көп болса, сол баланың ақылы көп болады» –

В.А.Сухомлинский.

Мектепке дейінгі жас – бұл балалардың нәтижелі іс – әрекеттің сензитивтік кезеңі: сурет салу, мүсіндеу, аппликация және құрастыру. Оларда балақай қоршаған ортаға деген өзінің көзқарасын білдіре алады, шығармашылық қабілетін, ауызекі сөйлеу және логикалық ойлауын дамытады.

Балалардың бейнелеу шығармашылығы – жарқын, тамаша бейнелер әлемі. Ол үлкендерді өзінің бала тікелігімен, өзіндігімен, қиял бүліктерімен жиі таң тамаша қалдырады. Мектепке дейінгі балалар көп және үлкен ықыласпен сурет салады. Нәтижелі іс – әрекетте балаларда бейнелеу өнеріне тұрақты қызығушылығы қалыптасады, қабілеттерін дамытады.

Мектепке дейінгі балаларға бейнелеу өнері қызықты және құмарлана істейтін оқу қызметінің бірі болып табылады, кішкентай адамның бұл ең қол жетімді әрекеттің түрі. Бала әлі оқу да, ән айта да алмайды, бірақ парақта сызбайлауларды қызығып салады. Осындай сабақтарда балаға бағыт бере отырып, қолдау көрсетіп көп нәрсеге қол жеткізуге болады. Сурет салу процессінде бақылаушылық, эстетикалық қабылдау, көркем талғамын, шығармашылық қабілеттері жетіледі. Негізгі ойды жай білдіруге болады: балалар сурет салғанда денесін, жанын және ақыл ойын дамытады.

Жұмыстың мақсаты: дәстүрлі емес сурет салу құралдалымен балалардың көркем – шығармашылық қабілеттерін дамыту. Негізгі міндеттері:

Дәстүрлі емес сурет салу тәсілдер тұралы түсініктерін кеңейту. Қоршаған шындыққа эстетикалық қарым – қатынасты қалыптастыру. Әлемді көру және суретшілердің көзімен әлемге қарау, Сұлулықты жасау қабілеттерін дамыту. Эстетикалық талғамын қалыптастыру. Шығармашылықты және қиялын, елестеуін, бақылаушылықты, ассоциативті ойлау қабілетін және құмарлығын дамыту. Балаға әлемді өзінің көзқарасымен, қол жетімді көркемдік құралдарымен көрсетуге еркіндік беру.

Дәстүрлі емес техникалар – бұл қиялға, шығармашылыққа, дербестік танытуға, талаптануға, даралығын білдіруге і дамуына серпін. Дәстүрлі

емес техникаларын пайдаланып сурет салуы мектепке дейінгі балаларды шаршатпайды, оларда жұмысты орындауға бөлінген уақыт ұзағына жоғары белсендік және жұмыс қабілеттілігі сақталады.

№	Тақырыбы	Бағдарлама мазмұны	Көрнекі -құралдар	Сағат саны
1	«Күз»	Саусақтармен сурет салу техникасымен таныстыру. Жапырақтардың суретін салуға және күзгі жапырақтардың түстерін өздігінен анықтауды үйрету, табиғатты күтіп, аялауға тәрбиелеу.	Әр балаға А5 ақ бетке жапсырылған немесе бейнеленген жапырағы жоқ ағаштың бейнесі, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.	1
2	«Шыбынжұт»	Қауіпті саңырауқұлақ – шыбынжұтпен таныстыру, саусақтармен сурет сал		

		жеткізу; балықтар тұралы балалардың түсініктерін кеңейту; балықтардың тіршілігіне қызығушылықтарын арттыру.		
5	«Отбасыма арналған сыйлықтар. Галстук және орамал»	Өз ойын жүзеге асыруға үйрету, шығармашылық ойлау қабілеттерін дамыту, сүйікті адамдарға сыйластықпен қарауға тәрбиелеу.	әр балаға қағаздан қиылған галстук пен орамал, қол сұртетін орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.	1
6	«Шөп арасындағы бақбақтар»	Табиғат құбылыстардың эстетикалық қабылдауын және бейнелеу техникасын – саусақтармен сурет салу жетілдіру. Бақбакты пейзажда бейнелеп жасауында әртүрлі материалдар пайдаланып композиция сезімін және реңк сезімін дамыту.	әр балаға қиылған сабағымен жа	

		техникалық әдісіне – баспаны пайдаланып бейнелеуге үйрету.	бейнесі, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз, жемістер (жартысы) бастырма ретінде.	
10	«Қамыр үстіндегі суреттер»	«Қамырдағы баспа» техникасымен таныстыру. Қамырда сурет салуға қызығушылықты арттыру. Шығармашылық көзқарасқа тәрбиелеу.	қамыр, орамал, су, суға арналған ыдыс, эскиз.	1
11	«Әдемі тәрелкі»	Саусақты батыру әдісімен сурет салуды үйретуді жалғастыру. Көк және қызыл түсі туралы білімін бекіту.	әр балаға ақ картоннан жасалынған тәрелкі, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.	1
12	«Аққалалар»	Баспамен сурет салу таныстыруды жалғастыру. Балаларға мереке алдындағы қуанышты көңіл – к		

15	«Ақ қоян отыр»	Оның өзіне тән ерекшеліктерін жеткізіп, бояу дағдыларын қалыптастыру. Балауызды пайдаланып сурет салуды үйрету. Өз бетімен ниет танытуды және шығармашылық қасиетіне тәрбиелеу.	әр балаға шырақ және палитра, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, қылқалам, қояндар (раскраска), эскиз.	1
16	«Бұтақтағы шымшық»	Мақта оранған таяқшалармен сурет салуды үйрету. Құсқа тән ерекшеліктерін жеткізуді қалыптастыру, дөңгелек нысанды суретке салуды үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	А5 ақ бет, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, мақта оранған таяқшалар, қоңір жолақшалар – бұтақтар, желім, эскиз.	1
17	«Қар жа			

		жапсыру) арқылы құстар мен өсімдіктерге эстетикалық – адамгершілік қарым – қатынасқа тәрбиелеу. Балаларды уайымдауға, көмек көрсетуге, ниет білдіруге, ықылас білдіруге тәрбиелеу. Сурет салу және жапсыру дағдыларын (ұқыпты жұмыс жасау, қылқаламды дұрыс ұстау, жапсыруға арналған клеенкаларда жұмыс жасау) бекітуге жалғастыру.	қылқалам, су, суға арналған ыдыс, қылған құстардың бейнесі, фланелеграфқа арналған шетен ағашының суреттері.	
21	«Қыс» тұзбен сурет салу	Баларды тұзбен қыс пейзажін суретке салуға уйрету. Танымдық белсенділікті және эстетикалық қабілетті арттыру. Бейнелеу өнеріне ерекше тәсілмен қызығушылыққа тәрбиелеу.	түрлі – түсті картон парақтары, желім, қылқалам, орамалдар, тұз, ойыншы	

Күзгі бақта күлімдеп
Көз тартады атырап
(отыру)
Ой, алақай, тамаша
Шашу шашты жапырақ!
(тұрады, айналады)
Көрме ұйымдастыру.
Кірпімен қоштасу.
Жұмыс орнын қадай жинау керек екенін түсіндіру.

Күні:

Тақырыбы: «Көйлекті безендіреміз»

Мақсаты: Саусақтармен көйлекті безендіруді, гүлдердің суретін салуды үйрету. Түсті таңдау дағдыларын қалыптастыру.

Еңбекқорлыққа тәрбиелеу.

Материалдар мен

құрал-жабдықтар: әр балаға А5 ақ бетке боянбаған көйлектің бейнесі, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.

Билингвальді компонент: платье – көйлек-
dress, әдемі-красивый-beautiful

Және мешкей, қомағай.

Түсе қалса қармаққа,

Әрең тартар он ағай.

4 бала «Сазан»

... Айқайлама, ұрыспа,

Тіпті аңырын тыныста,

Сазан нағыз сақ балық.

Жоламайды дыбысқа.

Кейбір балықтардың аттарын нақтылау, балалардың назарларын

балықтың денесінің пішініне, түсіне, қанаттардың және құ

Күні:

Тақырыбы: «Шөп арасындағы бақбақтар»

Мақсаты: Табиғат құбылыстардың эстетикалық қабылдауын және бейнелеу техникасын – саусақтармен сурет салу жетілдіру. Бақбакты пейзажда бейнелеп жасауында әртүрлі материалдар пайдаланып композиция сезімін және реңк сезімін дамыту.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: әр балаға қиылған сабағымен жапырақтар, А5 ақ бет, желім, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.

Билингвальді компонент:

одуванчик – бақбақ-dandelion, шөп-трава-grass, гүл-цветы

Үлпілдеген аппақ.
Уф!- десем бақбақ,
Ұшасың ғой қаптап

Күні:

Тақырыбы: «Кірпіге арналған алмалар»

Мақсаты: Тығын басу техникасымен таныстыру, алманың суретін кірпінің үстіне контрастті түсі арқылы салуға үйрету, композиция сезімін дамыту.

Материалдар мен құрал-жабдықтар:

әр балаға кірпінің суреті, шырынның тығыны, қылқалам, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.

Билингвальді

компонент: ежик – кірпі-hedgehog, яблоко – алма-apple.

Күні:

Тақырыбы: «Жаңбыр»

Мақсаты: Балаларды ырғақты композиция жасауды үйрету. Сурет салудың әр-түрлі техникасымен таныстыруды жалғастыру(саусақпен сурет салу). Үрлеу техникасымен таныстыру. Жаңбырдың мінезін жеткізе отырып, суретін салуға үйрету (ұсақ тамшылар, қатты жауын). Балалардың табиғатты тани білу, және бенелеу өнерінде өз әсерін көрсетуге тәрбиелеу.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: әр балаға А5 ақ бет, шырынға арналған түтікше орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.

Билингвальді компонент: жаңбыр – дождь- rain,бұлт-облако-

– Дұрыс. Жаңбыр мен бұлттың түсі көк. Жаңбыр мен бұлттың түсін дауыстап қайталау. Жаңбыр мен бұлтты суретке қалай салуға керек екенін көруге ұсынады. Өзінің әрекетін түсіндіріп көрсетеді.

Сергіту сәті: «Жаңбыр»

Бір тамшы,

(қол белде, аяқ ұшымен секіру. 1 рет)

Екі тамшы. (секіру 1 рет)

Әуелі өте баяу.

(4 рет секіру)

Ал сосын, сосын, сосын

(8 рет секіру)

Жүгіреміз бәріміз.

Қолшатырды ашамыз,

(қолды жан – жаққа созу)

Жаңбырдан біз тығыламыз!

(қолдарымен шанырақ жасау)

Жұмыс жолдарын көрсету:

1. Палитрада көк бояуды сумен араластыру.

2. Жұту тәсілімен түтікшеге теріп алу.

3. Қағазға әкеліп, жоғарғы жартысына үріп шығару.

Саусақты бояуға батырып тамшылардың суретін салу.

Көрме ұйымдастыру. Балаларды әдемі шыққан суреттерге қарауға шақыру.

– Біз ненің суретін салдық?

– Қандай түс пайдаландық?

Күні:

Тақырыбы: «Жеміс тостағаны»

Мақсаты: Балалардың түске қасиетін маңызды зат ретінде қалыптастыру, оларды өздігінен түс таңдауына жеткізу. Стандартты емес техникалық әдісіне бастырманы пайдаланып бейнелеуге үйрету.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: әр балаға А5 ақ бетке жеміске арналған тостағанның жапсырылған бейнесі, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз, жемістер (жартысы) бастырма ретінде.

Билингвальді компонент: алма – яблоко, алмұрт – груша.

Сөздік жұмыс:</

шұңқыр қазу, жеміс ағаштарын егу, ағаштарды ақтау, бұталарын қию тб.

Күні:

Тақырыбы: «Қамыр үстіндегі суреттер»

Мақсаты: «Қамырдағы баспа» техникасымен таныстыру. Қамырда сурет салуға қызығушылықты арттыру. Шығармашылық көзқарасқа тәрбиелеу.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: қамыр, орамал, су, суға арналған ыдыс, эскиз.

Билингвальді компонент: тесто – қамыр.

Сөздік жұмыс: Қамыр

Күні:

Тақырыбы: «Әдемі тәрелкі»

Мақсаты: Саусақты батыру әдісімен сурет салуды үйретуді жалғастыру. Көк және қызыл түсі туралы білімін бекіту.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: әр балаға ақ картоннан жасалынған тәрелкі, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, эскиз.

Билингвальді компонент: тарелка – тәрелкі.

Сөздік жұмыс: тәрелке

Тосын сый: қонаққа қуыршақ Айгүл келеді. Ол ойыншықтар мерекесі туралы балаларға айтады. Бірақ мерекеге дайындалғанда, Айгүл тәрелкілерді байқа

2. Орташа дөңгелекті аламыз, кқгілдір түске бояп, үлкен дөңгелектің жоғарғы жағына бастырамыз және кішкентай дөңгелекпен осы әрекетті қайталаймыз.
3. Қылқаламмен көздерін, мұрынын, шілегін және сыпыртқысын саламыз.

Өзіндік жұмыс. Ойын: «Аққала»

Балаларға тәтті шаш, — деп келіп, жұмылған әр саусақты жеке-жеке ашарда:

Сен жылқыға бар,

Сен сиырға бар

Сен қойыңа бар, — деп әр саусаққа тапсырма беріледі.

– Ал қазір балалар, топқа қайтып жаңа жылдық шыршаның суретін салайық.

Жұмыс жолдарын көрсету:

1. Шыршаны «түрту» тәсілімен суретке салу, қылқаламды суға батырамыз, жақсылап сығамыз, жасыл бояуға батырамыз, шыршаны жоғарыдан төменге қарай саламыз, әуелі бір рет түртеміз, төмен 2 түртік, одан төмен 4 түртік, ш

– Кілемшелерге отырыңыз, мен сіздерге біздің қолымыз туралы ертегі айтып берейін.

– «Ерте, ерте ертеде, ешкі жүні бөртеде бір қолдар өмір сүріпті. Олар тәту – тәтті, көңілді, өте жақсы өмір сүріпті, бірақ бір күні олар қамығып қалды, себебі олар бүкіл ойындарды ойнап болды. Сонда олар өздерін суретке саламыз деп шешті.»

Сурет салу жолдарын көрсету:

Қарындашпен өз алаканын айналып шығу сосын ит, құс, гүл, сегізаяқ бейнесіне келтіру.

– Келіңіз, қараңыз, алақаныңызды параққа қойып, ойланыңыз, сіздің алақаныңыз өздеріңіздің қалағандарыңызға айналады.

Сурет салу.

Жеке жұмыс.

Күні:

Тақырыбы: «Ақ қоян отыр»

Мақсаты: Оның өзіне тән ерекшеліктерін жеткізіп, бояу дағдыларын қалыптастыру. Балауызды пайдаланып сурет салуды үйрету. Өз бетімен ниет танытуды және шығармашылық қасиетіне тәрбиелеу.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: әр балаға шырақ және палитра, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, қылқалам, қояндар (раскраска), эскиз.

Билингвальді компонент: қоян – заяц, қыс зима .

Сөздік жұмыс: қыли, тұмсық

Күні:

Тақырыбы: «Қар бүршігі»

Мақсаты: Суретте қыс бейнесін жеткізуді қалыптастыру. «Үрлеу» техникасымен сурет салуды үйрету. Қысқы табиғаттың әдемілігін көруге тәрбиелеу.

Материалдар мен құрал-жабдықтар: әр балаға А5 ақ бет, шырынның тығыны, орамал, бояу, су, суға арналған ыдыс, қылқалам, эскиз.

Билингвальді компонент: қар бүршігі – снежинка.

Сөздік жұмыс:Бүршік

Қы

– Балалар, сіздің алдыңызда шетеннің бұтағы бейнеленген парақтар жатыр. Бірақ мұқият қараңызшы, үстел бетінде қылқалам жоқ, немен сурет саламыз? Дұрыс суретті саусақпен саламыз.

1. Қызыл бояуға саусағымызды батырамыз, шетеннің бұтағына саусақты басып із қалдырамыз.

2. Сурет салып болған соң, саусақтарымызды сүртеміз.

Құстың қиылған суретін шетен бұтағына жапсыру. – Жұмыстарыңызға қараңызшы, олар шетенге ұнайды ма, қалай ойлайсыз?

Балаларды мадақтау, сау болыңыз.

Көлікпен түздің,

Ащы тас сүздім. (Тұз)

– Қәне ашып көрейікші, қапшықтарда не бар екен? Бұл тұз. Тұз туралы әңгімелеу.

Сергіту сәті:

Шаршадым «уһ» дедім

Ренжідім «туһ» дедім

Өкіндім «эһ» дедім

Кейідім «И» дедім

Біліп ап «Ә» дедім

Қуанып «ха,ха,ха» дедім.

үлгереалмаймын деп сіздерден көмек сұрап тұр. Балалар, көмектесеміз бе?

Сергіту сәті:

Біз қар бүршікрер, көңілдіміз,

Ауада айналамыз.

Жел шықса – ұшамыз,

Ұшамыз, ұшамыз,

Ұшамыз, тып – тыныш отырамыз.

Практикалық бөлімі:

– Ал, демалып болдық енді терезелерімізді бояуға кіресейк. Бұл өле оңай.

